

การรักษาโรคหลอดเลือดสมองอุดตัน ด้วยการลากหรือดูดลิ้มเลือดผ่านการสวนหลอดเลือดสมอง นพ.ภัทรวิทย์ วิทยาสุข ผู้เชี่ยวชาญ สาขา อนุสาขารังสีร่วมรักษาระบบประสาท ราชวิทยาลัยรังสีแพทย์แห่งประเทศไทย

“ลูก ลูก! พ่อเป็นอะไรไม่รู้ ตื่นมาแล้วไม่พูดเลย ปากก็เปี้ยวด้วย” เสียงแม่ดังมาจากห้องนอนแม่ ผมยังแอบบ่นในใจว่า นี่มันเพิ่ง 7 โมงเช้า เช้าขนาดนี้จะมีอะไร กันนักหนานะ บ่นพลางก็เดินไปห้องแม่ “ว่าไงครับแม่” เอ๊ะ พ่อท่าทางแปลกไปจริง ๆ ด้วย ปกติพ่อที่ขี้บ่น คนนั้นมีเหรอจะไม่พูด ยิ่งเห็นผมตื่นสายในวันทำงานแบบนี้

“พ่อ พ่อ ได้ยินผมไหม” พ่อพยักหน้า แต่ไม่พูด ทำไมพ่อขยับแต่แขนขาข้างซ้ายข้างเดียว “ทำยังไงดีลูก ไปโรงพยาบาลดีไหม” เสียงแม่ที่ฟังดูตื่นตระหนกมาก ผมก็เริ่มคิดว่าคงต้องไปโรงพยาบาล แต่เดี๋ยวดอน 9 โมงรถน่าจะไม่ได้แล้ว รอถึงตอนนั้นได้ไหมนะ

“ลูก เรารีบไปโรงพยาบาลเถอะ แม่ไม่สบายใจ” ผมก็ไม่อยากให้แม่ไม่สบายใจ ไปก็ไป หลังจากตรวจพบว่าพ่อมีเส้นเลือดสมองอุดตัน หมอบอกเราเห็นพ่อมืออาการตอนตื่นแต่ไม่รู้ ว่าจริง ๆ แล้วเป็นมาก็ชั่วโงมแล้วก่อนตื่น หมอบอกว่าจะไม่สามารถให้ยารักษาพ่อทางหลอดเลือดดำได้ เพราะจะทำให้เลือดออกในสมอง ในขณะที่ผมกับแม่กำลังยืนอยู่ด้วยความสิ้นหวัง คุณหมอก็บอกว่า “แต่เราสามารถรักษาด้วยการลากลิ้มเลือดออกจากสมองได้ครับคุณโชคดีมากที่มาโรงพยาบาลนี้ เพราะ มีเพียงโรงพยาบาลใหญ่ๆในประเทศไม่กี่โรงพยาบาลเท่านั้น ที่สามารถทำการรักษาด้วยวิธีนี้ได้”

เหตุการณ์ในลักษณะนี้อาจเกิดกับคุณเมื่อไหร่ก็ได้ ภาวะนี้เราเรียกกันว่า “ภาวะสมองขาดเลือดจากเส้นเลือดในสมองอุดตัน” ก่อนปีพ.ศ. 2558 วิธีที่จะรักษาภาวะนี้ได้มีเพียงแค่ การให้ยาละลายลิ้มเลือด ทางหลอดเลือดดำ ซึ่งสามารถให้ได้ถ้าผู้ป่วยมาโรงพยาบาลภายใน 4.5 ชั่วโมงเท่านั้น และต้องไม่มีข้อห้าม อื่นของการให้ยา ซึ่งถ้ายาสามารถละลายลิ้มเลือดได้หมดคนไข้ก็จะมีอาการดีขึ้นตามลำดับ แต่หลังปี พ.ศ.2558 ได้มีการรักษาภาวะนี้ด้วยวิธี “การลากหรือดูดลิ้มเลือดออกจากสมองโดยตรงโดยผ่านการสอดใส่ สายสวนเข้าทางหลอดเลือดแดง” ซึ่งเราสามารถทำได้ในผู้ป่วยที่มีอาการมาแล้วถึง 8 ชั่วโมง

วิธีการรักษาดังกล่าว แพทย์จะต้องประเมินสมองคนไข้จากการสแกนคอมพิวเตอร์หรือแม่เหล็กของสมอง (CT หรือ MRI brain) ถ้าคนไข้มีอาการมาไม่ถึง 8 ชั่วโมงหรือกระทั่งไม่ทราบเวลาที่เริ่มเป็น แต่สมอง ยังไม่เสียหายจนเกินไป แพทย์จะรีบทำการรักษาผ่านทางหลอดเลือดแดงใหญ่ที่ขาหนีบ มีแผลแค่ 2-3 มิลลิเมตรเท่านั้น แพทย์จะใช้ภาพ เอกซเรย์ร่วมกับสารทึบรังสีในการนำอุปกรณ์พิเศษขึ้นไปถึงหลอดเลือด ที่เป็นปัญหา แล้วลากหรือดูดลิ้มเลือดที่อุดตันหลอดเลือดดังกล่าวออกมาด้วยอุปกรณ์เฉพาะ ถ้าเปิดหลอดเลือดได้ดี คนไข้ก็มีโอกาสสูง ที่จะฟื้นจากภาวะอัมพฤกษ์อัมพาตที่เป็น ซึ่งปัจจุบันเป็นการรักษาที่ได้รับการ ยอมรับแล้วว่าได้ผลดีกว่า การให้ยาอย่างเดียวโดยเฉพาะกับคนไข้ที่มีเส้นเลือดขนาดใหญ่ในสมองอุดตัน

ภาพของหลอดเลือดสมองที่แสดงหลอดเลือดสมอง

ด้านซ้ายที่อุดตันก่อนการรักษา
แล้วภาพเส้นเลือดสมองที่กลับมาเปิดหลังการรักษาด้วยวิธีการดังกล่าว

ดังนั้นจะเห็นว่า ด้วยวิทยาการทางการแพทย์ที่ก้าวไปข้างหน้าอยู่ตลอดเวลา ทำให้แพทย์สามารถ รักษาคนไข้ได้มากขึ้นและดีขึ้นเป็นลำดับ เมื่อไหร่ก็ตามที่คุณพบว่าตัวเองหรือคนใกล้ตัว มีอาการสงสัย ภาวะสมองขาดเลือด ให้คำนึงไว้เสมอว่า “เวลา” เป็นสิ่งสำคัญ ควรจะต้องรีบเดินทางไปพบแพทย์ให้เร็ว ที่สุด เพื่อการรักษาที่ได้ผลดีที่สุด ถ้าไม่สะดวกเดินทางด้วยตนเอง คุณสามารถโทรเบอร์รถฉุกเฉิน “1669” ได้ตลอด 24 ชั่วโมง ด้วยความปรารถนาดี จากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านรังสีร่วมรักษาระบบประสาท